

Revize norem je nezbytná, systém je dnes zaplevelený, nepřehledný a plný balastu

Největší problém stavebnictví je v tom, že povolování staveb je nevyzpytatelné. Když sem přijde zahraniční investor a najme si odborníka, ani ten mu není schopen říci, kdy bude konec povolovacího procesu, což je pro investora nepochopitelné a hodně odpuzující. Stavebnictví by potřebovalo svoje vlastní ministerstvo, nebo třeba samostatný odbor pod úřadem vlády, říká člen *Sdružení pro architekturu a rozvoj projektant* Pavel Štěpán.

Pomohla by zrychlení povolování staveb digitalizace stavebních úřadů a zavedení standardizovaných formulářů? V Anglii se například podává žádost o stavební povolení elektronicky.

Digitalizace v povolování by samozřejmě pomohla, a nemělo by být zas až tak obtížné ji uvést do praxe, v současné době je naprostá většina dokumentace vytvářena digitálně. A pokud by měl být stavební úřad tím, kdo si bude obstarávat stanoviska a vyjádření dotčených orgánů a správců sítí, bylo by to pro vzájemnou komunikaci dokonce nutné. Standardizovaný formulář pro základní informace o dokumentaci v podstatě máme připraven i u nás. Vyhláška 499 má u dokumentace pro územní rozhodnutí a projektovou dokumentaci pro stavební povolení strukturu, která se dá poměrně jednoduše do formuláře převést.

Těžko si představit, že stavebník bude posílat na stavební úřad dokumentaci v té podrobnosti, v jaké ji předkládá dnes. Neměla by být jednodušší?

Pokud vím, nikde není psáno, že je lepší mít technické zprávy mnohoslovné a výkresovou dokumentaci obsáhlejší, než je nutno. Čím dál víc dospívám k názoru, že méně je mnohdy lépe.

V zahraničí řeší technické detaily autorizovaná osoba, která je ve smluvním vztahu s investorem...

No ano, i u nás garantuje správnost dokumentace stavebníkovi, úřadu a celému světu autorizovaná osoba, úřad je u nás pouze úřadem, jedná podle správního řádu a stavebního zákona, technické problémy obvykle neřeší. Pro stavební úřad by mohla být dokumentace výrazně jednodušší, než ji leckdy děláme. Problém jsou ale dotčené orgány a jejich stanoviska a další účastníci řízení. Aby mohli vydat stanovisko nebo rozhodnutí, za kterým by si mohli stát a nebáli se odvolání nějakých spolků, musí se z dokumentace dozvědět detaily, které jsou v daném stupni dokumentace mnohdy zbytečné, mnohdy pouze odhadnuté až vymyšlené, protože jsou odvislé například od toho, jaká technologie nebo zařízení se mnohem později vybere ve výběrovém řízení na zhotovitele stavby.

Já ale stále cítím největší problém stavebnictví v tom, že povolování staveb je nevyzpytatelné a když sem přijde zahraniční investor, nebo když si chce někdo postavit dům a najme si odborníka, ani ten mu není schopen říci, kdy bude konec toho povolovacího procesu, což je pro investory hodně nepochopitelné a hodně odpuzující.

Kde tedy vidíte řešení?

Stavebnictví by potřebovalo svoje vlastní ministerstvo, nebo třeba samostatný odbor pod úřadem vlády. Dnes spadá pod ministerstvo průmyslu a obchodu, ale stavební zákon, územní plánování a povolování staveb je pod ministerstvem pro místní rozvoj. Vedle nich ale do toho mluví ministerstvo vnitra, protože má pod sebou hasiče, ministerstvo zdravotnictví, protože to má pod sebou hygienu, potom ministerstvo zemědělství, protože to má pod sebou vodohospodářské stavby, ministerstvo dopravy, protože to má pod sebou dopravní stavby, ministerstvo kultury, protože to má pod sebou

památkáře a každý si prosazuje své zájmy. A k tomu si například každý jinak vypisuje požadavky na podklady, kterými se žádosti dokládají. Za úspěch pak může každý, ale za neúspěch nikdo.

Architekti si stěžují, že je systém norem svazuje natolik, že nemohou navrhovat hodnotné stavby. Navíc je svět norem natolik nepřehledný, že se v něm vlastně málokdo vyzná a platí se za ně. V Anglii jsou všechny normy v útlé knížečce a zadarmo. Proč to nejde u nás?

Všechno, co nás nějakým způsobem zavazuje, by mělo projít veřejným schvalovacím procesem - zákony jdou parlamentem, vyhlášky přes ministerstvo, ale normy schvaluje Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví (ÚNMZ) a tím to končí. Pro ÚNMZ je připravují expertní skupiny, kde se dohodnou, že norma je smysluplná a funkční, nikdo jiný do toho nemluví. Ony ale nejsou automaticky závazné. Jenom některé části těch norem jsou závazné formou vyhlášky. V tzv. Obecných technických požadavcích na výstavbu bylo asi 500 odkazů na normy, vždy tam bylo napsáno „...viz. příslušná norma“. Ale nakonec ani ministerstvo už nebylo schopno říct, co tím vlastně bylo míněno. Ale výmluva, že architekti u nás kvůli normám nemohou navrhovat hodnotné stavby se mi zdá poněkud přitažená za vlasy.

Přesto není ten systém norem příliš přebujelý? Kolik jich vlastně je?

Normy jsou nyní spíše mnohmluvné, mnohoslovné. Časy, kdy norma byla na 4 stránkách formátu A5 a bylo tam vše podstatné, jsou pryč. Teď norma má jen předmluvu na 12 stránkách formátu A4 a tam nebylo ještě vůbec nic řečeno. Systém je zaplevelený, znepřehledněný a je tam spousta balastu, ale to je asi dané spíše právníky. Projektanti normy potřebují, ale patrně už nikdo z nich neví, jaké všechny normy zrovna platí, protože se mění, jak na běžícím pásu. Ročně se změní tuším 1500 norem, to je šílené číslo, to nikdo nemůže sledovat, to nikdo nemůže znát, takže se vlastně velmi jednoduše najde bič na ty, kdo něco vyprojektovali nebo postavili.

Takže by byla potřeba revize norem a přehledný výčet těch závazných a doporučených, jestli to správně chápu. A mohly by být zadarmo. Proč se za ně vlastně platí?

Systém ČSN, který platil, byl velmi přehledný a sofistikovaný. Každý se v něm vyznal. Alespoň to mohu tvrdit pro stavebnictví, kde každý věděl, že pro obor platí řada norem začínající čísly 72, 73, 74. Příprava a správa norem samozřejmě něco stojí, ale myslím, že ve veřejném zájmu je, aby normy byly dostupné zdarma stejně jako zákony. Čestnému předsedovi České komory autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě (ČKAIT) inženýru Václavu Machovi se dokonce svého času podařilo prosadit do zákona, že normy jsou elektronicky dostupné zdarma, ale ministerstvo financí shledalo, že by mu ty poplatky za přístup k normám v řádu milionu korun tak chyběly, že opět nechalo přístup k normám zpoplatnit. Tady vidíme, jak je stát licoměrný ve svém tvrzení, že mu jde přednostně o bezpečí a kvalitu života svých občanů.